

Cours de tibétain - Sangtcheu Meunlam - leçon 12

Le 06 mars 2025

1. Traduction et analyse

Strophe 13

འདས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་དང་སྤྱོད་ལུ་ཡི། །
 འཛིག་ཏེན་དག་ན་གང་བཞུགས་མཚོན་པར་གྱུར། །
 གང་ཡང་མ་སྤོན་དེ་དག་རབ་ལྷུར་བར། །
 བསམ་རྗེས་བྱང་ཚུབ་རིམ་པར་སངས་རྒྱལ་སྤྱོན། ། [13]

Je rends hommage à tous les bouddhas du passé et à ceux qui demeurent dans les mondes des dix directions.

Que ceux qui n'ont pas encore paru viennent rapidement, accomplissant parfaitement leurs aspirations et atteignant progressivement l'éveil.¹

[འདས་པ+འི་+སངས་རྒྱལ་རྣམས་] [དང་] [སྤྱོད་ལུ་+ཡི་] ། [འཛིག་ཏེན་དག་+ན་] [གང་
 བཞུགས་] [མཚོན་པ+ར་+གྱུར།] ། ། [གང་ཡང་] [མ་སྤོན་] [དེ་དག་] [རབ་ལྷུར་བ+ར་] ། །
 [བསམ་རྗེས་] [བྱང་ཚུབ་] [རིམ་པ+ར་] [སངས་རྒྱལ་སྤྱོན།] ། །

¹ Traduction JM

2. Vocabulaire

འདས་པ་	Passé
སངས་རྒྱལ་	Bouddha
རྣམས་	Pluriel (marque du pluriel)
དང་	Et
ཕྱོགས་བརྒྱ་	Les dix directions
ཡི་	De (particule génitive)
འཇིག་རྟེན་	Monde
དག་	Pluriel/Purificateur (marque du pluriel)
ན་	Dans (particule locative)
གང་	Celui qui, quiconque
བཞུགས་	Demeurer, résider (honorifique)
མཚོད་པ་	Honorer, vénérer, faire des offrandes
ར་	À, vers (particule terminative)
གྱུར་	Devenir (passé)
གང་ཡང་	Quiconque, tous ceux qui
མ་གྲོན་	Ne pas être encore venu, futur
དེ་དག་	Ceux-là, ces
རབ་	Très, extrêmement
ལྷུང་བ་	Rapide
བསམ་	Pensée, aspiration

རྫོགས་	Accomplir, achever
བྱང་ཆུབ་	Éveil, illumination
རིམ་པ་	Étape, niveau, progression
སངས་རྒྱས་	Bouddha (en tant que verbe: devenir un bouddha)
ཕྱོད་	Venir, apparaître (honorifique)

3. Traduction littérale avec analyse grammaticale

Premier vers

[འདས་པ་འི་སངས་རྒྱས་རྣམས་] [དང་] [ཕྱོགས་བཅུ་ཡི་]

- འདས་པ་འི་ = འདས་པ་ (passé) + འི་ (particule génitive reliant "passé" à "bouddhas")
- སངས་རྒྱས་རྣམས་ = སངས་རྒྱས་ (bouddha) + རྣམས་ (marque du pluriel)
- དང་ = et (conjonction)
- ཕྱོགས་བཅུ་ཡི་ = ཕྱོགས་བཅུ་ (dix directions) + ཡི་ (particule génitive, variante de ཉི་)

"Les bouddhas du passé et des dix directions"

Deuxième vers

[འཇིག་རྟེན་དག་ན་] [གང་བཞུགས་] [མཚོན་པ་ར་གུར་]

- འཇིག་རྟེན་དག་ན་ = འཇིག་རྟེན་ (monde) + དག་ (pluriel) + ན་ (particule locative: dans)
- གང་བཞུགས་ = གང་ (ceux qui) + བཞུགས་ (demeurent, verbe honorifique)
- མཚོན་པ་ར་གུར་ = མཚོན་པ་ (honorer, vénérer) + ར་ (particule oblique) + གུར་ (devenir au passé)

"Ceux qui demeurent dans les mondes, je leur rends hommage" (littéralement: "dans les mondes, ceux qui demeurent, vénérer-devenir")

Troisième vers

[གང་ཡང་] [མ་བྱོན་] [དེ་དག་] [རབ་ལྗུར་བ་ར་]

- གང་ཡང་ = quiconque, tous ceux qui (གང་ = qui, ཡང་ = aussi)
- མ་བྱོན་ = ne sont pas encore venus (མ་ = négation + བྱོན་ = venir)
- དེ་དག་ = ceux-là (démonstratif pluriel)
- རབ་ལྗུར་བ་ར་ = རབ་ (très) + ལྗུར་བ་ (rapide) + ར་ (particule oblique)

"Ceux qui ne sont pas encore venus, qu'ils viennent très rapidement"

Quatrième vers

[བསམ་ཚལ་] [བྱང་ལྡན་] [རིམ་པ་ར་] [སངས་རྒྱས་སྐྱོན་]

- བསམ་ཚལ་ = བསམ་ (pensée, aspiration) + ཚལ་ (accomplir, parfaire)
- བྱང་ལྡན་ = éveil, illumination
- རིམ་པ་ར་ = རིམ་པ་ (étape, progression) + ར་ (particule oblique)
- སངས་རྒྱས་སྐྱོན་ = སངས་རྒྱས་ (s'éveiller, devenir bouddha) + སྐྱོན་ (venir, honorifique)

"Accomplissant leurs aspirations, qu'ils atteignent progressivement l'éveil" (littéralement: "aspirations-accomplies éveil progressivement bouddha-devenir")

Traduction littérale complète :

Les bouddhas du passé et ceux qui demeurent dans les mondes des dix directions, je leur rends hommage.

Que tous ceux qui ne sont pas encore venus apparaissent très rapidement, accomplissant leurs aspirations, et atteignant progressivement l'éveil.

4. Commentaire

Par Trakpa Gyaltzen², suite. Nous abordons la partie principale.

II. Le thème de la partie principale, [où l'aspiration est] vertueuse au milieu

B. La section principale, l'explication détaillée des sections de la prière d'aspiration

B. La section principale, l'explication détaillée des sections de la prière d'aspiration

གཉིས་པ་དངོས་གཞི་སློན་ལམ་གྱི་རབ་དབྱེ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དངོས་དང་། སློན་ལམ་གྱི་མཐའ་
བསྟན་པ་གཉིས་ཀྱི། དང་པོ་ལ། བསམ་དག་བྱང་སེམས་མི་བརྗེད་དང་། །མ་གོས་སྦྱོད་དང་པན་བདེ་
དང་། །གོ་ཆ་དང་ཅི་སྐལ་མཉམ་གྲོགས། །བཤེས་བསྟན་སངས་རྒྱས་མངོན་གྱུར་དང་། །དམ་ཚིག་འཛིན་
དང་མཛོད་རྟེན་དང་། །འཇུག་དང་སྟོབས་སང་སྐྱབ་དང་ལས། །རྗེས་སློབ་ཀྱི་མཇུག་སྤྱད་དོ། །ཞེས་པ་
ལྟར་དོན་ཚན་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་བསམ་པ་དག་པའི་སློན་སློན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་མཚོན་
པའི་བསམ་པ། དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་སྐྱོང་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྤྱང་བ། སེམས་ཅན་ལ་པན་གདགས་
པ་དང་བཞིའོ། །

1. La partie principale

i. La partie principale. a. L'aspiration par une intention pure (et 15 autres points).

a. L'aspiration par une intention pure བསམ་དག་བྱང་སེམས་མི་བརྗེད་དང་།

(i) L'intention d'offrir aux bouddhas (et 3 autres points).

(1) L'intention d'offrir aux bouddhas

དང་པོ་ནི། ལྷུང་སྐྱེ་རྣམས་པའི་དོན་རྗེས་འབྲེལ་པ་ལས། འདི་མན་ཆད་ཀྱི་སློན་ལམ་གྱི་དོན་རྣམས་ཀྱང་ལས་
དང་པོ་པ་ལ་པན་པའི་སྤྱིར་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་དང་སྐྱུར་ཅེས་པ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ།

འདས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་སྟོན་པ་བཅུ་ཡི། །འཛིག་རྟེན་དག་ན་གང་བཞུགས་མཚོན་པར་གྱུར། །

Je fais des offrandes à tous les bouddhas passés
Et à ceux qui résident dans les mondes des dix directions.

² Drakpa Gyaltzen, élève du Seigneur du Refuge, Jamyang Kyentse Wangpo.

Dans son commentaire, Chang Kya Rolpa'i³ Dorje explique que les sections suivantes de la prière d'aspiration sont destinées aux débutants et devraient être incluses dans les étapes de la pratique.

དེའང་། སྤྱག་འཚམ་བ་སོགས་དགེ་ཅུ་རྣམས་ཀྱིས་མཚོན་ནས་རང་གི་སྤྱུས་ལོངས་སྡོད་དུས་གསུམ་གྱི་
 དགེ་ཅུ་ཐམས་ཅད་སྤར་བྱོན་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་གྲགས་པ་རྣམས་དང་། ད་ལྟར་ཕྱོགས་བརྩའི་
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དག་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་
 ལ་སྤུལ་བས་དེ་དག་སྤྱན་སྤར་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་མཚོན་པའི་སྤྱིན་དུ་གྱུར་ཏེ་མཉེས་པར་བྱས་པར་བསམ་
 ཞིང་ཉག་ཏུ་དེ་ལྟར་མཚོན་པ་གྱུར་ཅིག་པའོ། །

Je fais des offrandes - pour le bien-être des êtres sensibles - des racines de la vertu de faire des prosternations et ainsi de suite, de mon propre corps, de mes possessions et des racines de la vertu des trois temps à ceux qui sont renommés comme bouddhas, qui sont apparus dans le passé, et à tous les bhagavat-bouddhas qui résident actuellement dans les royaumes des mondes des dix directions. En leur présence, je crée des nuages d'offrandes de Samantabhadra ; imaginant qu'ils sont satisfaits, je fais continuellement ce genre d'offrandes.

(2) Pour concrétiser leurs intentions

གཉེས་པ་ནི།

གང་ཡང་མ་བྱོན་དེ་དག་རབ་སྤྱར་བར། །བསམ་རྫོགས་བྱང་ཚུབ་རིམ་པར་སངས་རྒྱས་སྡོད། །

Que ceux qui ne sont pas apparus réalisent rapidement leurs intentions et, en passant par les étapes de l'éveil, apparaissent comme des bouddhas. [13]

དེའང་། གང་ཡང་མ་བྱོན་པ་སྟེ་མ་འོངས་པ་ན་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་བ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་
 རྣམས་ལ་སྤར་བཞིན་སྤུལ་བས་དེ་དག་འཚང་རྒྱ་བའི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། འབད་
 ཚོལ་མེད་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་སྤྱར་བར་རང་རང་གི་དགོངས་པའི་བསམ་པ་ཚོགས་ལྡན་མ་རྫོགས་ནས་དུས་ལ་
 བབ་བས།

En offrant, comme auparavant, à ceux qui ne sont pas apparus, qui demeurent sur les chemins des trois yantras et qui s'éveilleront dans le futur, qu'ils ne manquent pas de toutes les conditions favorables à l'éveil. Qu'ils réalisent rapidement, sans effort, toutes les intentions qui leur restent.

དགའ་ལྡན་དུ་སྤྱེ་བ་སོགས་བྱང་ཚུབ་བརྟེན་པའི་བར་གྱི་གོ་རིམ་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པའི་སློན་ནས་
 སངས་རྒྱས་པར་སྡོད་ཅིག་པ་སྟེ་སྤྱར་དུ་སངས་རྒྱས་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

³ Le troisième Changkya, Rolpai Dorje b.1717 - d.1786 <https://treasuryoflives.org/biographies/view/Changkya-Rolpai-Dorje/3141>

Et le moment venu, en affichant ce qui correspond aux étapes de l'atteinte de l'éveil - comme le fait d'être né à Tuṣita et ainsi de suite - qu'ils apparaissent comme des bouddhas, [atteignant] rapidement la bouddhété.

འདི་དག་ནི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་ལ་དགོ་ཚུ་སོགས་གཏོང་བའི་ཚུལ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་བ་གཞན་
དུའང་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སློན་པ་ནི་འོག་མ་རྣམས་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

C'est la façon de dédier les racines de vertu et ainsi de suite à ceux qui sont en formation, qui demeurent sur le chemin, et à ceux qui sont au-delà de la formation. C'est aussi une aspiration à faire cela dans d'autres vies. Il faut savoir (appliquer) cela aux aspirations suivantes également.